

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četrstopenjske petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

P. t. gg. naročnikom.

Upravni odbor „narodne tiskarne“, kot lastnice našega lista, je sklenil v zadnji seji v nedeljo, da sme administracija „Slovenskega Naroda“ ta list samo onim naročnikom pošiljati, ki se z naročnino naroče, t. j. denar pošljejo. To se je zgodilo zaradi tega, ker je le tako mogoče red vzdrževati. Tako ravnajo tudi časopisi drugih narodov. Prosimo torej nujno one gg. naročnike, ki so nam naročnino še na dolgu, da jo nam nemudoma pošljejo, ker v osmih dneh imamo ukaz vsacemu pošiljanje našega lista ustaviti, ki nij naročnine plačal.

Administracija „Slov. Naroda“.

Kuga in sovražniki Rusije.

Najstrašnejše zlo, ki more priti nad človeka, je kuga. V litanijah zatorej uže molimo, da nas Bog obvaruj pred kugo, vojsko in lakoto. V Evropi je uže dolgo nij bilo; davno so uže pomrli starci, ki so še o njej pripovedovali ali slišali. Ali kar nam knjiga in pismo povesta o kugah, katere so v srednjem veku in še kasneje divjale mej človeštvom, to je sama groza in velik strah.

Nij tedaj čudno, da se je vsa Evropa pretresla, ko je po novinah glas počil, da se je v Rusiji, tam na reki Volgi, v nekih vaséh pokazala nalezljiva hitromorna bolezen, v kateri so izpoznali kugo. Precej je vse klicalo vlade na pomoč, naj se stori vse, da se zabrani razširjenje te bolezni, ki je v stanu silno več ljudij pomoriti in bede prouzročiti nego dolgoletne vojske in vse drugo trpljenje.

Vendar je dan denes ta veliki strah za razširjenje kuge neopravičen, sosebno zdaj še, ko je samo v nekaterih vaséh v dalj-

njem ruskem Povolžji prikazala se, in, kakor ruska poročila pravijo, uže ponehuje celo tam.

Kozaška naselbina Vetljanka, kjer se je kuga pokazala, je celih 466 milj oddaljena od Ljubljane, Caricin pa, kamor je tudi kuga zanesena bila, pa 444 milj! Kaka daljava! Z onimi kraji, kjer je kuga, nij skoro nobene trgovine. Ruska vlada je poleg tega vse storila: poslala zdravnike, z vojniki obkolila okužene vasi, da ne sme nihče notri nihče ven iti.

Nij torej čisto nič verjetno, da bi se kuga razširila mogla. Poleg tega je še dobro, da je zdaj zima. V Rusiji imajo 14 stopinj mraza. Mraz je pa najboljši zatiratelj kužnih bolezni in njih razširjevanja.

Ako ruska vlada poroča, da kuga ponehuje, da od 21. t. m. nij nihče več zbolel, da je vse proti njej storjeno, da se njenega razširjenja nij bati, — smemo verovati z dobrim razlogom, da ruska vlada resnico govori, in da se nij bati.

Če pa nemški dunajski listi silno na veliki boben bijejo, ljudi strašijo in na Rusijo vpijejo, da bode zdaj, ko je pariški traktat Evropi raztrgan pod noge vrgla, še kugo Evropi poslala, — nij to nič drugega, nego stara nemško judovsko-poljska strast, slepo in nepravilno sovrašтво do Rusije, kateremu je vsako, še tako podlo in grdo orožje dobro, če more le zoper Rusijo in Slavjane ščuvati.

Da smemo Rusiji in njenim oficijalnim poročilom verjeti, a da nemškim senzacijskim novinam in njih poročilom proti Rusiji namerjenim, nij prav nič verjeti, — to vendar iz skušnje zadnje vojske vemo. Ali se nijso vsa ruska oficijalna poročila kot popolnem resnična izkazala? Narobe pa, kako more Nemce, Magjare, Angleže in druge

take zdaj sram biti, če pomislijo, koliko so lažljivih telegramov, poročil in dopisov zoper Ruse nalagali, pa vendar nij nič pomagalo niti njim, niti njih varovanki Turčiji. Torej varovati se je treba, da ne jemljemo hudobnega hujskanja proti Rusiji za istino.

Če se izvoz iz Rusije na mejah zapre, bode to trgovini dalo strašen udarec, ki bode zadel vso Evropo, najbolj pa narodno gospodarstvene interese ruske. Kakor je torej treba vse preskrbeti za obrambo razširjenja kolere, tako bi bil prenašel in brezpotreben popoln zapor ruskih mej, in za ekonomske in finančne zadeve silno škodljiv. To čutijo in kažejo vse borze pri nas in drugod v Evropi uže zdaj.

Iz državnega zbora.

Z Dunaja 27. jan. [Izv. dop.]

Po štirinajstodnevni debati smo vendar le prišli do konca. Pa kdor je po prejšnjih viharjih sejah pričakoval, da bode v poslednji še jedenkrat prav hudo zagrmelo, ta se je motil. Herbst je svoj predlog slabeje branil in pohlevnejše govoril, nego kedaj. Udrihal je sicer po Auspitzu, spuščal se v nasprotne govornike, a poznalo se mu je, da nij imel prave srčnosti, ker je uže znanprej vedel, da za njim ne stoji večina zbornice, kakor je bil dozda razvajan, da še mej ustavoverno stranko samo je v manjšini. Pritrjevala mu je le skrajna levica, nekda njegovi največji protivniki so mu denes „bravo“ klicali, stara garda, ki mu je dozda zvesto služila, je ali molčala, ali celo sikala.

Po Herbstu je še govoril Stüss, kot poročevalec večine, ter klical vse ustavoverce zopet in zopet k jedinstvi, ako hočejo obdržati to moč in veljavo v državi, kakor dozda.

Listek.

Pot v gornje strani.

Pisma Stanka Vraza Dragojili Štaudarku, roj. Krizmaničevju.

(Poslovenil Andrej Fekonja.)

(Dalje.)

II.

V Kranju dne 14. aprila l. 1841.

Draga moja posestrima!

Ptica odleti, ko začenja jug topleje pihati, proti jugu iskati spomladi, a jaz neumna ptica, ko sem videl spomlad, kder se je priselila v Hrvaško, zapustil sem Hrvaško za pleči, kakor da iščem zimo. Tu ti je zares taka zima, da me tudi v surini trese. Velike planine, katere okolo tega mesta stoje, snegom so prek in prek pokrite. Nebo je namrdnolo lice, kakor da še le hoče ndariti. A sever — huš — huš — huš! Iz-

mail, dovršeni izgled marljivosti, sedi pri mizi, piše in piše. „A što Vy tak grustny, Stanislav Osipovič?“ Ah, tega vam jaz dopovedati ne morem, Izmail Ivanovič! Prašajte ptico, katero je burja odnesla iz toplega južnega kraja mej severne planine. — Denes tu vse od veselja in radosti igra; denes je velika noč. Deca se po ulicah tekajo s pisankami, kričejo, vičejo, smejejo, krohočejo. Zdaj zaškropečejo konji in voz po tlaku; rog zabuč. Ah, poštni voz gre mimo! jaz skočim k oknu. Nekake stare babe gugajo se na sedalu, ali vendar bi jaz raje zdaj planol na ulico, sedel pri njih — kajti pošta ide proti jugu. Ti se bodeš smejala ter rekla zopet: Moj človek, ti si zaljubljen. Lachen Sie nur, gnädige Frau! no, jaz nijsem zaljubljen, ali (ako ti je draže) jaz sem zaljubljen, pa niti v Milico niti v Pavlinico, niti v Minico niti v Matildico, nego v — (Lachen Sie nicht, gnädige Frau!) celo Hrvaško. Hrvaška se je meni prilju-

bila kot mati, priljubila kot sestra, priljubila kot ljubica. Ne morem nikder mirno misliti, nego v Hrvaški, nikder mirno spati, nego v Hrvaški. Naš pregovor pravi: „daleč od očí, daleč od srca“, ali: „česar oko ne vidi, srce ne poželi“. Ali to je laž. Ako je tudi pri kom resnica, pri meni nij. Meni je Hrvaška čim dalje od očí, tem bližja srca. Povej ti to solcu Hrvaškemu, oblaku Hrvaškemu in vetrom Hrvaškemu, in vsemu, kar je Hrvaško. Jaz sem ti pisal jeden list iz Ljubljane, ali revež pozabil, da ga zapečatim in odnesem na pošto. Uzrok temu bila je naglost, s katero smo otšli iz Ljubljane, ter sem vse na vrat na nos stlačil v omaro, mej to tudi svoj list. No, pojutrašnjem vrnoli se bomo zopet v Ljubljano, ter bodem jaz takoj vse preobrnol, dokler ne naletim na tvoj list, pa ga bodem takoj odposlal. Tako bodeš ti menda obe Jeremijadi na jeden dan v roke dobila. No, odpusti svojemu Jeremiji za ta dvakrat,

Pa njegov glas je ostal glas vpijočega v puščavi, kakor se je pokazalo pri glasovanju.

Za predlog skrajne levice, da se naj o berlinske nagodbi preide na dnevni red, je glasovalo samo 58 proti 203 poslancem. Za predlog Poljakov in pravne stranke, da se nagodba samo na znanje vzame, je bilo 90 glasov — Poljaki, pravna stranka s Slovenci, vsi ministri, in nekaj velikih posestnikov in uradnikov — proti 181, mej temi tudi Rusini, o katerih se je šlo, da je to gotovi dokaz pada ministerstva, ako ga celo ti mameluki zapusté. Predlog večine, da se potrdi berlinska nagodba, je potem bil pri imenskem glasovanju sprejet s 154 proti 112 glasom ustavovercev „fortschrittskluba“, Herbstjanerjev, pa tudi mnogim iz velicega posestva.

Ko bi pravna stranka bila proti glasovala, pa bi bil padel ta predlog; tedaj se vlada in Andrassy le tej stranki imata zahvaliti, da nista doživela take blamaže v zboru.

Herbstov predlog, s katerim izreče nezaupnico vnanjji politiki, dobil je komaj 78 glasov proti 193.

S tem je stvar v državnem zboru doguana, in zdaj pridejo lahko spet delegacije na vrsto, da dovolijo potrebni kredit za Bosno. Zdaj je tudi prišel tolikokrat naznanjeni čas, da končno odstopi to ministerstvo. Kdo pride na njegovo mesto, o tem se pač veliko ugiblje, a gotovega se nič ne ve. Mnogi so, ki mislijo, da ostanejo ministri še tako dolgo, da se državni budget privoli. Mogoče, pa ne verjetno, ker bi se težko našla večina, ki bi za celo leto privolila budget provizoričnej vladi.

Vaš deželni glavar in vodja nemškutarjev na Kranjskem, Kaltenegger, je uže kacic 4 ali 5 dnij tukaj, zakaj? Ker gre za nadomestovanje pl. Gödla, tukajšnjega finančnega prokuratorja, kateri je designiran za sekcij-skega šefa v vnanjem ministerstvu. Njega mesto ima dobiti Kaltenegger. Deželni glavar kranjski pa ima postati, ako se bodo te spremembe še pod to vlado zgodile, in ako kranjski deželni zbor ne bode prej razpuščen, ljubljanski župan Laschan.

Težave kmetskega stanu.

Okrajni odbor št. lenartski je državnemu zboru poslal peticijo, ki je bila v seji 15. t. m. brana, in ki tako dobro obrazloži težave in bremena kmetskega stanu po Slovenskem, kakor bi jih mi v današnjih

tiskovnih razmerah ne bi smeli tiskati, ko bi peticija v državnem zboru brana ne bila.

Glasi se:

Visoka zbornica!

Mnogo nerodovitnih let, mraz, toča in povodnji zakrivilje so pri nas na kmetih tako siromaštvo, da se večje uže misliti ne more. V teku teh let nerodovitnih so posestniki svoja posestva v hranilnicah in drugače zadolžili, a le malo posestnikov pridobilo je od svojih posestva toliko, da so čimž ali odstotke od posejila odrajtali. Vsled takih nesreč jeli so ne-le navadni posojilci, nego tudi hranilnice za svoj denar tožiti.

Vsled pritiska tabularnih posojilcev se je v minolih treh letih veliko posestva in sicer za polovico manjšo ceno in menj nego se je cenilo, prodalo. Ker pa posestva nič dobička ne dajejo in se kar v množici prodajajo, izgubila so za to svojo vrednost, in vsak posestnik, komur se posestvo na dražbi prodaja, postane berač, ker v najredkejših slučajih se za njegovo posestvo toliko ponudi, da se dolgovi splačajo.

Ti slabi časi poklicali so uže kmetiški proletarijat — siromake — na dan, in kaže se, da postane to stanje še slabše, ker je bil leta 1878, ko so posestva nekoliko donesla, pridelek brez cene, tako da posestnik tudi za veliko sadeža nij dobil toliko, da bi poplačal odstotke intabuliranih dolgov, ter davke in priklade, ki uže večji ne morejo biti.

Nij se torej čuditi, da preti posestništvo popolnem poginiti, posestništvo, ki daje državi največ davkov, največ vojakov, ki je poklicano, da daje mestom in velikim obrtniškim podjetjem živež.

Država se za posestnike še nikdar nij tolikanj zanimala nego za velika obrtniška podjetja, kojim je pred časom posodila veliko milijonov. A usmiljenje najde posestnik le redkokrat pri visokem eraru. Akopram je vi-sokej vladi znano, da so posestniki obubožali, da je zemljišče izgubilo svojo ceno, da deželni pridelki se ne morejo prodati, ipak pritiska posestnika. Posestva se radi davkov in priklad nalagajo z eksekutivno zastavno pravico, ali pa tudi radi malih svot sekvestrirajo, orodje se eksekutivno rubi in po slepej ceni prodaje; pri tem se pa navadno ne splačajo niti davki, nego le stroški rubežnji.

Kmetiški pogin je tedaj neizogiben, ter se zove lahko uže dovršena stvar.

Omeniti je, da je meč rubljenja po upe-

ljavi davkovskih izterjevalcev postal mnogo ostrejši, da davkoplačevalce stanejo zdaj rubežnji mnogo več, ker izterjevalec nij tačas državni sluga, nego uradnik, ter se morejo vračunati tudi njegovi stroški. To svedoči čisti dohodek rubljenj v okraju št. Lenartskem za l. 1878 z okolo 2500 gld.

Pod tem navalom okolnostij stoka kmetiško prebivalstvo, in zastopniki okrajnega zastopa so se večkrat opominjali, naj prosí visoko vlado, da naj ta posestnike malo varuje in ne rubi brezozirno.

Podpisani okrajni odbor stavi tedaj prošnjo: „Visoka zbornica naj s priznanjem gospodujočega uboštva mej kmetištvom temu blagovolí olajšanja izprositi pri izterjavanju davkov.“

Okrajni odbor v št. Lenartu 9. jan. 1879.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 29. januarja.

Fzm. **Filipović** pride 1. febr. na Dunaj kjer se zopet začne vojniška posvetovanja. Reševane bodo menda tudi prošnje za terezij-ski orden

Iz **Pešte** se poroča, da bode poslanik Zichy iz Carigrada odpoklican in da stopi Kallay na njegovo mesto. Kallay, prej konzul v Belgradu, je zdaj ud evropske, vzhodno-rumelijske komisije.

Odsek za vprašanje priklopljenja **Spice** k Dalmaciji je sklenil posvetovanje o tem vprašanji tako dolgo odložiti, da bode berlinski dogovor tudi v gospodskoj zbornici odobren.

Vnanje države.

Albanci so poslali v Carigrad deputacijo, katera od porte zahteva, da brez dovoljenja albanske lige ne sme noben sultanov namestnik v Albanji nastavljen biti, noben nov davek razpisan in noben del te provincije odstopljen.

O **bolgarskem** vprašanji se piše v „Times“ 23. t. m. iz Travega, da je ustavo za Bolgarijo car potrdil. Ker je ta obširni spis treba prevesti na bolgarski jezik in v francoski, da se izroči tudi evropskim zastopnikom, zakasnila se bode bolgarska narodna skupščina prej na 18. jan. napovedana, zopet še za kacic deset dnij.

Car je potrdil postavo o bolgarske narodnej voiski. Po tej ima biti vsak Bolgar od 20 do 30 leta vojak, brez razločka vere. V vsacem okraji se naredi jedna „družina“ (bataljon). Stroški za bolgarsko vojsko se iz davkov plačujejo. Do zdaj so Rusi plačevali, a se jim bode kasneje iz bolgarske kase povrnilo. Narodna vojska ima pešce, konjike, artileriste in genijce, razdeljeno in določeno po okrajih. Eena družina šteje 1000 mož.

Drugikrat (obečujem ti) prišel bode Salomon. — A prišel je dr. Kroat, ter naju vabi, da gremo v jedno ves, da vidimo, kako tam ljudstvo živi. Z Bogom, draga Dragojila! —

Na velikonočni ponedeljek.

Dobro jutro! Snoči smo pozno prišli domu. — V vesi smo se toliko načudili in nasmejali, da me še denes (po Izmaelski) život boli. Tu ti po vesih uže tako dobro ilirski govorijo, da tudi ti glasovita Ilirka ničesar razumela ne bi. N. pr.: da bi ti kateri kranjski ljubkavec rekel: Jest tē lbīm! ti pri najboljej volji ne bi mogla uganoti, kaj te besede pomenijo. Izmail se je čudil, razinol usta, na posled izklic: „Ni čorta ne panimaju!“ Tu se namreč skoro vsaki samoglasnik preskoči, na katerem povdarka (accent) nij. N. pr.: sv't (svet), k'p (kup), v's (ves), p's (pes), s'n (sin), d'r (dveri), lpó (lepo), st'rit' (storiti) itd. Škoda, da nij nekaterih učenih Ilirov tu, morali bi s

Pavlom zakličati: Vsa učenost je nečimurna! Vendar to vse preobrača se po naravskem načinu, katerega lega, podnebje itd. soboj donašajo. Samo treba ključ najti, pa tedaj se takoj pouči, da je oni isti jezik, katerega govorijo ostali Iliri.

Primorali sva dve dekleti, kateri sti nam hočeš nečeš morali nekoliko pesen zapeti. No, to ti je šlo tako težko, dokler jih nijsmo pripravili na to po njihovem mnenju grešno delo. Uzrok tega mnenja so tukajšnji sredo večni (mittelalterlich in beider Bedeutung) duhovniki, kateri vsako pesno preklinjajo, v katerej nij ali Jezusa ali Marije. Tako isto tudi pri vas. No, stari so častivredni, tolerant, a mladi vsi skoro rodoljubi. Zopet kakor pri vas. Samo sredina torej ima povsod z vragom posla. Pa da pridem na prvo. Kakor sti de dekleti privolili in zapeli, to ti je bil sam Jezus in sama Marija. Po tem še le komaj, ko ste vse Jezuse in Marije zrezali, a mi siromaki

jih požrli, tedaj se je (hää!) izlil pravi potočec narodne poezije, od katerega smo mi nekoliko kapljic v najine kupice in vedra pobrali. Sedel je pri mizi tudi nekakov po licu sodeč suh človek. Pa ko ste dekleti začeli nekatere šaljive pesme peti, začel se je on nasmehovati itd. Mi ga vprašamo: zakaj se smeje? A dekleti nam odgovoriti: „De bi onf tigá prašal, on jih vej, de jih nebi en cew dāa priek pwota zmetāl.“ (Ne zameri, ka sam ti tu prevel. Znam, da ti vse razumeš; pa menda bi rad tudi gospod Onkel čital, a ne bi vse razumeti mogel.) — No! mi smo ga poprosili, ali on nij hotel povedati. Mi ga prosimo in prosimo. A on, ker so mu uže prošnje bile sitne, vstane ter začne nekaj privodovati. A to ti je bilo tako neuredno, da človek nij znal ni za rep, ni za glavo. Za tem Doktoru pade na um, ter on veli prinesiti polič vina. Naš budala začne piti. Odpre se mu dobro pitnik, a s pitnikom tudi usta. Od bu-

Po poročilu „Pol. Corr.“ je **angleška** vlada izrekoma izpovedala svoje mnenje glede podaljšanja pooblaščenja vzhodnje rumelijske komisije tako, da se jej izročeno dogovarjanje o tacem podaljšanju nepotrebno zdi, ker se to podaljšanje daje uže iz berlinskega dogovora izvajati. Tedaj Angleži se delajo velikodušne tam, kjer se upirati več ne upajo Afganci in krیده so jih zmehčali.

Na **Francoskem** so po zadnjih volitvah v senat sicer reakcionarci ali različni monarhisti potrti, vendar do miru še nij prišlo. Republikanci terjajo, kakor znano, da naj se vsi tisti uradniki in glavni poveljniki v vojski, ki so zoper republiko, odstavijo in odpravijo. Zoper poslednje, zoper odstavljenje višjih vojakov se je v zadnji seji ministerskega sveta vzdignil sam Mac Mahon in rekel, da prej on odstopi, predno bi to dovolil.

Italijanski uradni list prinaša 27. jan. kraljev ukaz, da se morajo zavoljo kuze v Astrahanu vse italijanske ladje, ki pridejo iz ruskih luk v Črnem in Azovskem morji, pred vhomom v italiske luke, desinficirati.

Nemški rajsttag v Berlinu je sklican na 12. februarja.

Pooblaščenec zaradi naredeb proti kugi Finkelnburg je prišel 27. jan. v Berlin, in popoldne je uže dotična protikužna komisija sejo imela.

Dopisi.

Iz Vipave 27. jan. [Izv. dop.] Pri nas je bil 23. t. m. shod tistih učiteljev, ki so k tako „dobre nade“ nosečemu nemškutarskemu „zweigvereinu“ pristopili. Predsedoval jim je nekdanji rodoljub Hrabroslav Perne. Kakor se čuje, boli jih uže srce, ker so svojo pamet tako dober kup prodali, kajti zbralo se jih je veliko (če se nemotim cela „dva“ vnanja!) Le tako dalje, bomo kmalu zopet tam, kjer smo bili prej, kose ta slavni „verein“ še rodil nij bil. — Kočevske okolici bi se bolj prilegal nego vipavske, ker kakor so uže moji predniki pravili, so Vipavci svoje majki Slavi zvesti; in valjda jih ta „zweigverein“ ne bode spremenil. Drugo, ko bo ta „zweigverein“ sad, t. j. „cimbare“ rodil, bom uže povedal, v posebnem obširnišem dopisu.

Z Vrhnike 27. januarja. [Izv. dop.] Da nij bilo vredno odgovarjati dopisu, kate-rega je prinesel lažnjivi „Laibacher Tagblatt“ 12. t. m., s katerim je zasmehoval vrhniško narodno društvo, društvenega dopisnika in veleecenjeni „Slovenski Narod“, pokazala je naša čitalnica z molčanjem, kajti „Laib. Tagblatt“

dale postal je Salomon. On začne tako razločno in umno pripovedovati, kakor da bi iz knjige čital. Mi smo se dobro nasmejali. Pripovedi so bile polne jaderne satire, dovtipov, smešnic in drugih svobodnih mislij. No, brez vina nij besede. Tako se tudi tu Iliri skla-dajo. Nek glasovit kralj, kateri je z Iliri boj bojeval, rekel je: Zlati ključ vsaka vrata odpre. Bolje bi bil rekel: Vinski ključ vse odpira. — No, z druge strani ne skladajo se Kranjci s Hrvati (Bezjaki). Kranjska hiša je vsa lepa, vsa snažna. Mize, stoli, klopi, celo i stene omite so, kder so lesene. A Kranjica, kadar gre v nedeljo v cerkev, lepo ti je in snažno oblečena, kakor gospa Verlandica (brez zamere govoreč), kadar pride k g. sodniku tožit. Kranjski možki res niso lepo oblečeni, a temu so krive one proklete nemške črne usnjate hlače in oni še bolj prokleti škornji, v katerih malo ne pol Kranjca stoji. — No, dvanaest ura bije. Juha je na mizi. Dober tek, draga posestrima!

(Dalje prib.)

in njegov dopisnik imata kratke noge; — saj se poznamo. — Obupati nij treba narodnemu društvu na Vrhniki, kajti razprtija ne bode trajala večno, in lepemu vrhniškemu trgu bode jedenkrat gotovo zarja narodne omike in kulture izhajala. Ves up se stavi na vrhniške poštene narodnjake, posebno na mladino.

Tudi v Borovnici narodnost, t. j. ljubezna do milega in lepega domačega slovenskega jezika vrlo svoje peroti razvija. Torej „živili“ borovniški narodnjaki!

Dalje se sme tudi priporočiti narodni živinozdravnik France Poljanšek, ki je pred nekaterimi dnevi prišel iz Cerknice na Vrhniko, kjer je uže poprej živino zdravil. On je izvrsten živinozdravnik, ki umeje svoj posel po polnem, ter je uže marsikateremu posestniku na Vrhniki bolno živino v kratkem časi ozdravil.

Iz Kobarida 27. jan. [Izv. dop.] Če nam ne pošlje nebo v polletnem času dolgo dežja, potem molče pobežajo cvetica svoje glave, vedoče, da se jim bliža konec njihovega življenja. Tako se godi tudi prebivalcem goratega tolminskega glavarstva ob Soči, katero obsega tri sodniške okraje, in šteje okolo 40.000 duš, tačas, če ne dobivajo redno dela na tujem. Bovčani iščejo zaslužka po Nemškem, Češkem in Ogerskem, kot pohišni prodajalci, drugi pa kot železnocestni delavci. Po zgodo-

vinsko znamenitem letu 1873. se je enim in drugim trdo godilo, — kupčije so bile medle, dela pri železnici se nij moglo najti. Resno so začeli ljudje premišljevat v preteklem polletju, kako da dodo plačevali davke, in kako da pridejo drugim domačim potrebam v okom. Večkrat sem slišal besede iz ust premožnih mož: Imam premoženja dovolj, denarja pa ne, nij mi mogoče dobiti na posodo 10 gl. V tej meri ne bi nadlegovale morilne skrbi naših ljudij, če bi se resno poprijeli umne živino-in sadjereje, in če bi se vsaj nekoliko pečali z pridelovanjem domačega obrtniškega blaga. — Na enkrat jih pelje zvezda v Bosno. Vse, kar se je moglo le gibati, šlo je uže meseca septembra in oktobra preteklega leta tje na delo. Tam se jim je — pravijo — dobro godilo. Zaslužki so iznašali od 2—3 gl. na dan. Delo nij bilo težavno. Meso, moka, vino in žganje so bili njih živež. Dneva se niso bali, če so tudi gazili cel dan do kolen po blatu. Pred nočjo so pa imeli tak strah, kot pred smrtjo, ker so morali spati na golih lužastih tleh; posebno o slabem vremenu so po noči močno trpeli, ker je padal dež na nje zaradi slabe hišne strehe, katera je bila navadno z praporom ali z bežjem pokrita. Nij torej čuda, da so se jih boleznii polastile. Največ so tožili, da se jim je motilo v glavi, da so jim noge omrtvele, in da jih je krvava grčija trpinčila. Na tej bolezni so tudi nekateri doma in v Bosni umrli. Vsem je dopadala lepa, rodovitna Bosna in obžalovali so, da nemajo oni take zemlje doma, a čudili so se tudi prvotnemu slabemu pohištvu, in hišnej nesnagi. Okolo božičnih praznikov so bili skoraj vsi uže doma. Nekateri so k temu prisilile bolezni, druge strah pred mrazom, še druge pa domotožnot. Iz naših hribov je bilo nad 2000 ljudij v Bosni, in ti so bili raztreseni od Broda do Sarajeva. Povprek je vsak zaslužil v teh treh mesecih čistih 100 gl., boljše se je godilo črevljarjem, kolarjem, jermenarjem, mesarjem in pekorn, nekateri teh so si prihranili do 4000 gl. Največje dohodke pa so imeli nadzorovalci delavcev. Ti so imeli 100 do 400 mož pod soboj, katere so preskrbljevali z ži-

vežem in pijačo. Marsikateri teh je pridobil v tem kratkem času več, kot iznaša letna uradniška plača. Tega se veselje posebno kupčevalci in gostilničarji. Marsikje se sliši: Bosna je plačala denes stari, zarjaveli dolg. —

Komaj so se nekoliko opočili v svojem rojstnem kraju, uže obžalujejo, da so prišli domu, ker dobro vedó, da takih zaslužkov nij bilo, in ne bode nikoli več. Odpravljajo se zopet na pot, a ne več mimo bele Ljubljane do Broda, ampak v Hercegovino in v zapadno Bosno. Zdaj nastaja vprašanje, ali bodo vseh želja izpolnene? Ali se ne bode morala večina vrniti zaradi pomanjkanja dela? Kdo ve, ali potrebujejo zdaj tam toliko delavcev? Naročil sem zanesljivim možem, naj mi hitro poročijo, če sprejmejo vse v delo, in če se jim uresničijo njih želje. Ko odgovor vdoim, vam vse razjasnim. Po mojem mnenji bi moralo namestništvo ali pa glavarstvo za to skrbeti, da pogostoma naznanja ljudem, kje je treba v novopridobljenih deželah delavcev, da ne bodo ti škode trpeli. O italijanskih voznikih in delavcih se naše ljudstvo močno pritožuje, trdè da smo le mi s svojo krvjo in s svojim denarjem si ti deželi prisvojili in ne tujci. Ti prenesejo obilo denarja v Italijo, s katerim začnejo vnovič rogoviliti zoper našo državo, ker brez denarja se ne more misliti na rogoviljenje. Nekaj resnice leži v teh besedah. Bratovski pozdrav pošilja vsem dobrim ljudem — kobaridski samotar. —

Domače stvari.

— (Samomor.) Včeraj smo poročali, da je bil posestnik graščine Volčji potok v kameniškem okraji, marquis Gozani. mrtev najden. Denes se nam od raznih strani novice dopolnjuje, da se je ustrelil sam. Neugodne denarne razmere mu niso dale več živeti.

— (Sokolova maškerada na pustni vtorek) bode ljubljanske čitalnici tudi letos sijajna. Včeraj zvečer je imel pomnoženi odbor sejo, v katerej se je posvetovalo o priredbah za ta večer.

— (Ljubljanska čitalnica) ima svečano besedo in velik ples dne 2. februarja. Program je: 1. Tovačovski — „Straža na Vyšehradu“, moški zbor. 2. Alfred Jaell — Parafraze iz opere „Trovatore“, igra na glasoviru gospica Emilija Zetinovich. 3. Verdi — Arija z zborom iz opere „Ballo in maschera“, poje g. J. Meden z zborom in spremljevanjem glasovira. 4. List — „Faustwalzer“, igra na glasoviru gospica Emilija Zetinovich. 5. Bazin — „Križari“, veliki moški zbor. Potem ples. Pri plesu svira gledališki orkester. Veliki kotillon arangira gospod Juvančič. — Začetek ob 8. uri zvečer. — Vstopnina za društvenike 50 kr., za goste po društvenikih vpeljane 1 gl.

— (Plesi.) Veterani imajo svoj ples 2. febr. v kazinskej restavraciji. — Delavski ples je 9. febr. v restavraciji v hotelu „Evropa.“ — Požarna straža napravi 9. februarja ples v starem strelišči. Dohodek je namenjen bolniškemu fondu tega društva.

— („I versteph' net slovenisch.“) Pod tem naslovom se nam piše od tu: Takó se mi je odrezal na ljubljanske pošti uradnik, ko sem ga bil vprašal slovenski. Osupnilo me je tako besedovanje na prvi mah, in nehote mi je šinila v glavo misel, ali sem v Ljubljani ali morebiti v Trippstrillu, ali v „blaženem“ nemškem „rajhu.“ Javno si usojam vprašati pošto vodstvo: ali mar nij spo-

sobnih slovenskih uradnikov, ki bi mogli z ljudmi občevati v domačem jeziku?

— (Národna čitalnica v Šent-Vidu nad Ljubljano) napravi veselico dne 2. februarja 1879 po sledečem programu: 1. „Tombola“ s primernimi dobitki. 2. „Slavnostni govor na čast dr. Janezu Bleiweisu“, govori gospa Lucija Odlazkova. 3. „Moj dom“, (Em. Vašak), poje moški četverspev. 4. „Ša ljiivi govor“, govori g. Podgorski. 5. „Želje“, (Ant. Nedved), poje g. Jakob Jovan. 6. „Kje dom je moj“, (J. Skraup), poje mešani četverspev. 7. „Vojaška“, (B. Ipavic), poje moški četverspev. 8. „Garibaldi“, veseloigra v jednem dejanji. Začetek ob 6. uri zvečer. K tej veselici uljudno vabi odbor.

— (Združena županija v Štanjelu) na Krasu, napravi v nedeljo 2. februarja do-drodelno veselico za ranjene vojake in si-romašne družine reševistov s tombolo, z govori in s petjem, pri katerej veselici bodo iz go-stoljubnosti sodelovali tržaški pevci pod vod-stvom g. pevovodja Bartija. Veselica bode pri J. Kočevanju začetek ob 6. uri zvečer.

Odsek za veselico.

— (Iz Sežane) 28. t. m. se nam piše: V nedeljo je imela naša čitalnica veselico s tombolo in plesom. Svirali so septet cerkniških godcev. Dne 2. svečana napravi čitalnica zo-pet zabavo — v Hotel Skatanga s tombolo in plesom. Nadejamo se nobile udeležbe.

— (Iz Ljutomer) se nam piše: Naša ljutomerska čitalnica bode imela dne 2. febr. občni zbor v svoji sobi ob 3. uri popoldne. Program: 1. Nagovor predsednika in podpred-sebnika. 2. Sporočilo blagajnika in pregled računov. 3. Poročilo tajnikovo. 4. Volitev no-vega odbora. 5. Razni predlogi. Na večer bode zabava.

— (Konjski in kravji tat.) Martin Srebor iz gorenje Košane, postonjskega okraja 20 let star kmetski fant, ukral je po leti na semnji v Sežani kobilo 23 gld. vredno; jesen je ukral v Senožetem kravo s paše vredno 100 gld., v Gropadi pri Bazovici kravo vredno 80 gld. tudi s paše. Za to je bil 21. t. m. v Trstu obsojen na 15 mesecev.

— (Družba sv. Mohora.) Ker je „Besednik“, ki je dozdaj donášal novice o družbi sv. Mohora, nehal izhajati, je to nalogo sprejel spet celovski cerkveni, večidel pridige donášajoči list, „Slovenski Prijatelj“, in bode kakor nekdanj donášal, razglasoval in obravna-val vse, kar družbo sv. Mohora zadeva. — To svojo nalogo pričinja „Slovenski Prijatelj“ izpeljevati s tem, da vse gg. poverjenike, vse gg. duhovnike in vse gg. domorodce prav lepo prosi, naj si na vso moč prizadevajo podpirati imenovano družbo. Ona nastopi letos svoj XXVII. tečaj. Zares s ponosom sme se ozreti nazaj na svoje delovanje v minulih letih. Šte-vilo udov naraščalo je vsako leto. Nas Slo-vencev še nij dva milijona — in lani je bilo vpisanih 24.424 družbenikov, letos pa se druž-bene knjige tiskajo v 26.000 iztisih. To je ogromno veliko, tako veliko, da se tudi tuji zavzemajo in zadosti načuditi ne mogó. So v Avstriji in zunaj Avstrije veliko večji narodi, kakor je slovenski, ali mi ne nahajamo pri njih pobožne družbe, katera bi se v primeri z našim malim narodom le od daleč meriti mogla z družbo sv. Mohora. Ta prikazen pač tolaži, pač navdušuje vsakega rodoljuba, ter mu izbuja upanje, da vendar boljša pri-hodnost čaka ljubljani narod slo-

venski. Veličastno število udov, ki vsako leto še narašča, priča vsemu svetu, da se narod vzbuja, da kopni po zdravej omiki, da Slovenci poginiti nehté, in da nad vse cenijo najzlahtnejši svetinji: vero in narodnost svojih očetov. Leta 1879 dobodo gg. družbeniki le té knjige: 1. „Slovenski Guffine“, II. snopič. Ureduje L. Ferčnik, dekan v Žabnicah. 2. „Šmarnece presv. Jezusovega srca“. Spisuje slavnoznani pisatelj g. Janez Volčič, župnik v Šmarjeti. 3. „Spisovnik za Slovence“. Sestavil Andrej Praprotnik, nadučitelj in rav-natelj I. mestne šole v Ljubljani. 4. „Občna zgodovina“. Spisuje g. prof. Josip Starč. 5. „Slovenske večernice. Obsegale bodo po-vesti. 6. „Koledar za leto 1880.“ Družbena darila se bodo delila takole: a) Sto in štiri-deset gold. za štiri krajše izvirne povesti, vsakej po 35 gold., v obsegu vsaj 1/2 tiskane pole, in b) Sto in štirideset gold. za štiri po-učne spise raznega zapopadka, vsakemu po 35 gold. v obsegu 1/2 tiskane pole.

— (V Trstu rojeni, umrli in po-ročeni leta 1878.) V stolnej fari pri sv. Justu je bilo rojenih 392, umrlih 283, poro-čenih 60 parov; pri fari Marije Velike (pri jezuitih) rojenih 657, umrlih 469, poročenih 158 parov; pri novem sv. Antonu rojenih 1569, umrlih 1191, poročenih 364 parov; pri starem sv. Antonu rojenih 207, umrlih 176, poročenih 73 parov; pri sv. Jakobu rojenih 769, umrlih 542, poročenih 142 parov; pri sv. Ivanu rojenih 197, umrlih 133, poročenih 28 parov; pri sv. Mohoru rojenih 222, umrlih 133, poročenih 24 parov; v deželnej bolnici rojenih 243, umrlih 1033, poročenih 12 parov; v siromašnici umrlih 87. Skupno število roje-nih 4256, umrlih 4047, poročenih 861 parov. — Leta 1878. se jih je 80 več rodilo in 210 več umrlo, kot leta 1877., poročenih je pa obe leti jednako število, namreč po 861 parov. „Dan.“

Razne vesti.

* (Slavjanski dobrodelni komi-tét) v Peterburgu je lani potrosil 265.000 rubljev za podporo Slavjanom, skoro izključno pravoslavnim, mej temi največ Črnogorcem 109.266 rubljev. Za slovansko literaturo 12.861 rubljev.

* (Zdravniki na Ruskem.) Dozdaj je bilo v Evropi skoraj jedino le na Švicar-skem dovoljeno ženskam študirati medicino, in posvetiti se zdravniškemu stanu. Letošnje leto se je ta zadeva od medicinskega oddelka v ruskem ministerstvu v pretres vzela, in se je sklenilo na podlogi referata medicinske fakul-teti priporočati ministerstvu, da se tudi žen-ske pripuščajo k študijam medicine, in pozneje kot zdravnice pripoznajo.

* (Koliko ljudi se je leta 1878 na Dunaji samih usmrtilo.) V tem letu si je samo v tem mestu 295 ljudi življenje vzelo, 19 menj kot leta 1877. Najmlajši sa-momorilec je štel 13, najstarejši 82 let. V naj-večjih slučajih je bila revščina nagib samo-umora. Žensk se je usmrtilo 53. Od 295 samo-morilcev se jih je 111 obesilo (mej njimi 10 žensk), 64 (mej temi 10 žensk) se jih je v Donavi utopilo, 55 (mej temi 3 ženske) se jih je ustrelilo, 38 (mej temi 15 žensk) se jih je ostrupilo, 17 (mej temi 12 žensk) se jih je

vrгло iz strmine, 9 (mej temi 2 ženski) si jih je žile prerezalo, in jeden se je dal razkole-siti. Največ se jih je usmrtilo meseca julija, najmenj septembra.

* (Koliko zdravnikov imajo ve-like države.) V sledečih državah so raz-mere mej številom prebivalcev in zdravnikov te-le: V zedinjenih državah pride na 44.874.814 prebivalcev 62.383 zdravnikov, torej jeden zdravnik na 600 prebivalcev; na Francoskem na 36.100.000 prebivalcev 19.902 zdravnikov, torej jeden zdravnik na 1814 prebivalcev; na Angleškem pride na 32.412.000 prebivalcev 19385 zdravnikov, torej jeden zdravnik na 1672 prebivalcev; v Avstriji na 35.904.435 prebivalcev 14360 zdravnikov, torej jeden zdravnik na 2500 prebivalcev; na Nemškem na 41.060.956 prebivalcev 13.686 zdravnikov, torej jeden zdravnik na 3000 prebivalcev.

* (Potovanje okolo sveta v 63 dnéh.) Julius Verne nam pripoveda v svojem znanem romanu, da je mogoče svet preromati v 80 dnéh. Zdaj se pa čuje, da je mr. de Hars, ameriški konzul v Aleksandriji celí svet obhodil v 63 dnéh. Potoval je od Alek-sandrije v Newyork čez Brindisi, Paris, Lon-don in Liverpool 20 dnij, toliko časa tudi od Newyorka v San Francisco, Yokohama in Hong-kong; na Ceylon 10 dnij, 12 od Galle v Suec, in malo ur potem je bil zopet v Aleksandriji.

Pojasnilo.

Podpisani izrekamo tu javno, da sta tista dva gospoda iz naše srede, ki sta gospodu prof. H. o priliki njegovega odlikovanja šla čestitat, storila to v svojem, a ne v imenu celega razreda, po omenjenem g. prof. večkrat žaljenega.

V Ljubljani 28. januarja 1879.

Osmošolci tukajšnjega gimnazija.

Umrli v Ljubljani.

28. januarja: Jakob Gačnik, pekovski mojster, 70 l., v hiralnici v kravji dolini št. 11, vsled mrt-vice na živcih.

Dunajska borza 29. januarja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	61 gld.	20	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	62	40	„
Zlata renta . . .	73	80	„
1860 drž. posojilo . . .	113	75	„
Akcije narodne banke . . .	772	—	„
Kreditne akcije . . .	213	10	„
London . . .	116	45	„
Napol. . .	9	33	„
C. kr. cekini . . .	5	52	„
Srebro . . .	100	—	„
Državne marke . . .	57	60	„

Hiša v Ljubljani na prodaj.

katera je vredna okolo 10.000 gold., pa nese 6 do 7 procentov na leto čistega dohodka.

Tistim, ki so resni kupei, pové iz prijaznosti več uredništvo „Slovenskega Naroda“ od 11. do 12. ure popoldne. (27—1)

Marko Wir empfehlen geschützt.
als Bestes und Preiswürdigstes

Die Regenmäntel
Wagendecken (Plachen), Bettelagen, Zeltstoffe
der k. k. pr. Fabrik

von M. J. Eisinger & Söhne
in Wien, Neubau, Zollergasse 2.

Lieferanten des k. und k. Kriegsministeriums, Sr. Maj.
Kriegsmarine, vieler Humanitätsanstalten etc. etc.

„Solide Firmen als Vertreter erwünscht.“
(195—158)

Tuji.

29. januarja:

Pri Sionu: Burghardt iz Dunaja. — dr. Pavčar iz Kranja. — Gentilomo iz Trsta. — Juraj iz Doline. — Schloss iz Dunaja. Pri Maliču: Grab iz Dunaja. — Prinz iz Grada. Pri bavarskem dvo-ru: Votovec iz Materije.

Prodaja konj.

140 konj. 4 do 6 let starih, večinom sparjenih za vožnjo, 15 do 16 pestij visokih, bode prodano 8. in 9. februarja (28—1) v Ljubljani, na cesarja Jožefa trgu, na javnej dražbi.